

SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN YANLIŞ TÜRKİYE POLİTİKALARI

Aydınlık Gazetesi, 12 Ağustos 2017

Yıldırım Koç

Türkiye'nin gündemindeki siyasi görevlerin başında, halkçıların, milliyetçilerin ve bilimsel sosyalizmi benimseyenlerin anti-emperyalist cephede birlikteliğinin en geniş biçimde gerçekleştirilmesi gelmektedir.

Bu birlikteliğin sağlanmasında önemli unsurlardan biri, bilimsel sosyalizmi benimseyenlerin, Sovyetler Birliği'nin ve Stalin'in Türkiye'ye yönelik yanlı politikalarını açıkça eleştirmeleridir. Bu konuda kulaktan dolma bilgilerle, önyargılarla veya hataları örtme içgüdüleriyle hareket edilirse, birliktelik sürecine zarar verilir.

1920 yılından 1980 yılına kadarki dönemde Türkiye Komünist Partisi'nin ve bazı diğer komünist grup, hareket ve partilerin Sovyetler Birliği'ne veya başka bir merkeze bağlı ve bağımlı olarak hareket ettiği gerçeğini de açık yüreklilikle eleştirmek gereklidir.

31 Temmuz 2017 günü yayımlanan CHP'de Kemalizm'den Kopuş başlıklı yazım şöyle bitiyordu: "Devlet politikalarında böylesine büyük değişimin öncelikli sorumlusu, Sovyetler Birliği'nin Boğazlar'da üs talebi olsa gerektir. Bu yıllarda Türkiye-SSCB ilişkileri bozuldu. Sovyetler'in toprak talebi tartışmalıdır; ancak Boğazlar'da "ortak savunma" adı altında Türkiye'nin bağımsızlığına ve egemenliğine yönelik talepleri belgelidir."

Bir okuyucu bu konuda nezaket sınırlarını epeyce aşan bir elektronik posta gönderdi. Sosyal medyada çıkan birkaç yorumda da, bu konunun bilinmediği ortaya çıktı.

SOVYETLER BİRLİĞİ, BOĞAZLAR'DA ORTAK SAVUNMA İSTEDİ

Sovyetler Birliği, çeşitli nedenlerle, 1945 yılında Türkiye ile 17 Aralık 1925 tarihinde imzalanmış olan Dostluk ve Tarafsızlık Antlaşması'nı tek taraflı olarak feshetti. Bazı talepler gündeme geldi. 1953 yılında da Sovyetler Birliği tarafından Türkiye'ye verilen bir notada, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'den herhangi bir talebinin olmadığı ifade edildi.

Bu konuda Türk ve yabancı yazarların çeşitli kitapları var. Ben bir resmi Sovyet kaynağını aktaracağım.

Editörlüğünü B.Ponomaryov, A. Gromyko ve V.Khvostov'un yaptığı ve Sovyetler Birliği'nin resmi yayınevi olan Progress Publishers tarafından Moskova'da 1974 yılında yayımlanan **Sovyet Dış Politikası Tarihi, 1945-1970 (History of Soviet Foreign Policy, 1945-1970)**, Progress Publishers, Moscow, 1974, s.279-280) kitabında Sovyetler Birliği'nin 1953 yılında Türkiye'ye verdiği nota şöyle anlatılmaktadır:

"Sovyet Hükümeti adına 30 Mayıs 1953'te Türk Büyükelçisi'ne aşağıdaki nota verilmiştir.

'İyi komşuluk ilişkilerini korumak ve barış ve güvenliği güçlendirmek amacıyla Ermenistan ve Gürcistan hükümetleri, Türkiye'ye yönelik toprak taleplerinden vazgeçmeyi mümkün bulmuşlardır. Boğazlar sorununa ilişkin olarak da, Sovyet Hükümeti görüşünü yeniden gözden geçirmiştir ve SSCB'nin Boğazlar yönünden güvenliğinin SSCB ve Türkiye açısından eşit şekilde kabul edilecek koşullarla sağlanabileceğini düşünmektedir. Sovyet Hükümeti bu nedenle kayda geçirmektedir ki Sovyetler Birliği'nin Türkiye üzerinde herhangi bir toprak talebi yoktur.'"

Bu belgede, "Ermenistan ve Gürcistan hükümetleri"nin "Türkiye'ye yönelik toprak taleplerinden vazgeçmeyi mümkün buldukları" açıkça belirtiliyor.

Boğazlar konusunda 7 Ağustos 1946 ve 24 Eylül 1946 tarihli Sovyetler Birliği notalarında yer alan Türkiye'nin ve Sovyetler Birliği'nin "boğazların müdafaasını müşterek vasıtalarile temin ederler" talebi de geri çekiliyor.

Sovyetler'in ve Stalin'in bu büyük hatası, başka etmenlere de bağlı olarak, Türkiye'nin Atlantik sistemine savrulmasının en önemli nedeniydi. Bu konuda güvenilir iki diğer kaynağı da Pazartesi günü yazımda vereceğim.